

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria quinta post p[ri]ma[m] d[omi]nicam Quadragesime Sermo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

guinei stabant etc. Unus igitur de turba discipulorum. Ecce mater tua etc. secundum Hieronymum, iste isidorus tendebat tentans eum. scilicet spirituali operi carnem et sanguinem proferret. Sic et hoc die multis placitis procurat diabolus propinquam multitudinem ut carnali affectu obsideret eorum sanctitates. Sequitur. Que est mater mea etc. q. d. Infantum est mihi aliquis propinquus: in quantum est spiritualibus actibus intentus. Vera benivolentia: quia seruos indignos vocat matrem: fratres: et sorores si fecerint voluntatem patris etc. Chrysostomus. Una est nobilitas sola dei facere voluntatem. Sed heu pauci efficaciter attendunt ad verba christi et voluntatem patris faciunt. Multorum enim aures claudit diabolus. Exemplum narrat Iacobus de vitriaco Religiosus quidam vidit diabolum in sermone: adiuravitque eum ut diceret quid sibi faceret: et quis vocaret: respondit. Ego sum demon et vocor claudens aures. et habeo mecum socios. vnus vocatur claudens cor: alius claudens os. tertius claudens bursum ne fiat restitutio. Cauete ergo a diabolo et audite illud Iacobi. iij. Resistite diabolo et fugiet a vobis.

Tertius articulus. Audistis etc. Laetate ne sitis ut iudei qui sapientiam et penitentiam sperabant: et solam apparentiam exteriorum querebant. Deus enim intruet corda. Unde xxij. dist. Erubescat. Et. ij. q. v. Consultus. Secretorum deus iudex est et cognitor. Et sicut dicit. L. de iurciurando. l. i. iustus. Soli deum habent yltorem. Quis vestrum auderet in regis iniuriam aliquid dicere in eius presentia: nisi forte ex stulticia hoc fecerit: none erubescet et veniam postulabit: Exponitur norando quod deus videt secreta conscientie quicquid exterius ostendat. Ideo beatus dicit Paulus. ij. Cor. j. Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre.

Seria quinta post primam dominicam Quarta dragemine **Sermo.**

Ecce ascendi: **S**ermo etc. Ecce des anime mee scilicet. Ezech. xlvij. Et hunc oes accipiunt per fiduciam ascendit hierosolymam. quia oes anime sunt ipsi dei et vincuntur dabit secundum opera sua. Unde in epistola profatur eorum puerbum quod

erat in populo israel: vix dies nostri comederunt vinum acerbam etc. q. d. quod filii ipsi pro peccatis parentum puniebant. Ubi primo ponitur consuetudo rationis. cum dicitur: Vivo ego dicit etc. Ecce omnes anime mee sunt. Sed cado rationis delusio. Anima que peccauerit etc. etsi fuerit iustus etc. Gal. vj. Unusquisque onus suum portabit. Tertio delusio confirmatio: ait deus omnipotens: qui. s. mentiri non potest. **E**cce etc.

Primus articulus An penitentia restituat homini bona opera prius mortificata pro culpa: **N**on. De quod verificat est alio modo: sed opera prius facta nulla sunt.

Contra. Plus potest gratia penitentiae quam culpa. sed culpa mortificat opera viua. ergo gratia mortificata viuificat. **R**idetur Bonaventura in. iij. dist. xij. Unde est et ceteris opinio quod opera que prius fuerunt facta in charitate: quod adueniente culpa mortificant: eorum efficaciam producenti in gloriam non producant: gratia redeunte viuificant. i. digna fuerit remuneracione. Ubi notandum quod ut quidam dicunt huiusmodi opera quia bona sunt: ideo facta sunt in laudem dei: nunc debet deus laudari. quia homo in unitate corporis mystici et in charitate facta sunt: ideo pertinent ad corpus mysticum.

Et quia ex libera voluntate faciunt: ideo pertinent ad eius premium. Unde quod iste cadit nihilominus manent in corpore mystico: et inde alia membra gaudebunt: et deus inde laudabit. sed non manent ad gloriam faciendis: cum cadit a gratia. ipso autem resurgente: sibi reuiuiscunt. Et quantum ad hoc intelligi debet illud Apoc. ij. Tene quod habes ne alius accipiat coronam tuam. Tunc quicquid sit hoc siue remaneat in corpore mystico siue non: vix est quod manet aliquando in memoria eius: quod segit. Et dubium non est quod maneat in memoria dei etiam quod diu manet in culpa. sed tunc non manet ibi ad remunerandum: nec in memoria peccatorum ad gaudendum: sed magis ad dolendum: quod de rationis bonis ad rationem mala conuenit. hec Bonaventura.

Pro fundamento. Magnam profecto dampnum incurrit per peccatum cum mortificatur opus bonum in charitate factum. Ideo sine dilatione laborare debet peccator ad recuperandum. Nam sicut dicit Quodius libro meta. Labitur occulte fallitque volatilis etas. Et nihil est annis velocius. Et Seneca ad Lucillum. Dum fertur vita transi-

Domnica. II. Quadragesime

currit. Sed querit An rē. Dic rē. vt s. Ex q̄ vide quanta sit dei liberalitas erga penitentes q̄ penitenti restituit q̄ p̄ culpa amittit. Ezech. xxxvj. Restitua vos sic a p̄ncipio rē. reddā vobis annos q̄s comedit. Locusta bruchus erugo. Locusta. i. auaricia. Locusta em̄ semp̄ habet ventrē imundicia plenū z tñ semp̄ esurit. ideo sigē auariciam Bruchus. i. luxuria. Bruchus em̄ corrodit germina z flores arborū. Sic luxuria ignis est eradicans oia germina sic germinant. vt h̄ Job. xxx. Germina in quā bonorū spūalium. Erugo. i. supbia q̄ omnes frutes offuscet. O miseri peccatores p̄niam agite vt recuperetis rē. **Figura** Leuit. xxv. In anno iubilēo redibant oēs ad possessiones suas z c. et. ij. Para. xxxij. Danasses post multa flagitia in babylo/nem ducti est vincit. Et postq̄ coangu/status p̄niam egit. rediit euz dñs in hierusalem in regnū suum. Expone spūaliter notando illud ps̄. Suauis dñs yniuersis. i. ad se confugientibz. z miserationes zc.

Secundus ar. In euangelio qd̄ scribitur Joan. viij. notande sunt tres p̄ncipales p̄tates ad p̄niaz inductiue z ad ascēdendū hierosolymā dispositiue.

Prima est p̄tatis facilis liberationis.

Secda est p̄tatis seruilis subiectionis

Tertia est p̄tatis dānabilis filiationis

Prima igit̄ rē. liberationis a fuitute. i. peccati cū dicit. Si manseritis in f̄mone meo: vere discipuli mei eritis: z cognoscetis veritatem z p̄tatis liberabit vos. Aug. de ver. dñi. Oportet manere nos: si in illo nō māserimus eadem. Breue p̄bum magnum ope: manseritis. Quid em̄ est in verbis doct̄mini manere nisi nullis tentationibz cedere: Et sic dicit ip̄e Aug. iij. de tri. Unde veritas liberabit nisi a morte et corruptio/nē. Ro. viij. Ip̄a creatura liberabit a fuitute corruptionis in libertatē glorie filioꝝ dei.

Secda est p̄tatis seruilis subiectionis q̄ dñs ondat iudeos petis obstinatos suos esse. Ip̄si aut̄ post p̄dicationē iactanter dixerūt. Semen abrae sumus z nemi/nī fuitimus vnq̄. Quō ḡ dicitis liberti eritis: Aug. Quō verbum hoc dixistis: Ioseph non est venundatus: p̄phete sancti in captiuitatem nō sunt ducti. O ingrati qd̄ est qd̄ vobis assidue imputat deus: q̄ vos

de domo fuitutis liberauit: si nemini seruimus: vos aut̄ q̄ loquimini: quō soluebat̄is tributa romanis si nemini vnq̄ seruimus: Redit iesus. Amen dico vobis: q̄ facit p̄ctm̄: seruus est p̄cti. Chryf. Quia nō ad vanam gl̄iam erant q̄ dicebant a b̄tio: sed ad salutem: non voluit ondere eos cē suos hois s̄ p̄cti: q̄ difficillima seruitus ē: a qua solus de⁹ eripere p̄t. Aug. O miserabilis seruitus: seruus p̄cti quo fugit: Nō fugit seip̄am mala conscientia. f̄terit qd̄ em̄ de p̄cto qd̄ delectabat̄: f̄mansit qd̄ p̄gat. Seruus aut̄. i. culpe non manet in domo. id est ecclia in eter nū: s̄z mō ad sp̄s maneat. Sed ne desperet p̄ctō: subdit/ filio aut̄. i. dei naturalis manet in eter nū: sic habz p̄tatem liberandi alios: vt secum maneat. Aug. Solus a p̄cto liberare p̄t q̄ venit si ne p̄cto z factus ē sacrificiū p̄ p̄cto. **T**ertia est veritas dānabilis filiationis: q̄ ostendit eos filios esse diaboli: vbi p̄cedit ostendēdo eos nō cē filios abrae neq̄ dī. dixit ḡ Scio qz filij abrae estis. i. fm̄ carne: sed q̄ritis me interficere z c. v̄l q̄ vbi. ope ra p̄tis v̄ti. Aug. sup̄ illud. sermo me⁹ nō capit in vobis: non capit in cor vestrū: q̄ non recipit a corde vestro. Sic em̄ est sermo dei fidelibz sicut pisci hamus: tunc capit quando capitur. Alchuin⁹ super illud. si filij zc. In hoc probatis vos non esse filios abrae: quia facitis opa contraria operibus abrae. Videntes autem iudei q̄ ex operibz filiationem arguebat: dixerunt se filios dei cuius legem seruabāt. Unde dicitur. Nos non ex fornicatione nati sum⁹ zc. s̄z ex gentilitate que fornicat cū multitis dñs: sed ynum patrē habemus deum. Hoc autem excludit dñs dī. Si deus pater vester esset dī. vtiq̄ me zc. vsq̄ ibi. sermone meū. Augustinus. Ideo audire nō poterant quia corrigi volebant. Tandem concludit eos esse filios diaboli: non creatione sed imitatione: cum dicit Vos ex parte diabolo estis. Ille homicida zc. vsq̄ in finem. Augustinus. Nō ferro accinctus diabol⁹ ad hoīem venit: v̄z malū semiat z occidit. Noli ḡ putare nō esse homicidiam quando fratri tuo malū persuades. **Q**uō aut̄ dicit dñs iudeos filios cē diaboli: hoc idem intelligendū est de omnibz p̄cto ribz. O miseri peccati lubrici auari gulosi. Al

noscatē miserā vestrā: q̄ filij estis diaboli: serui peccati: q̄ vilissima est seruitus et turpissima. **E**xemplū legit de Diogene pho q̄ cū Alexander diceret se dñatorē orbis. Ille ait. Nequaquā es dñs: sed seruoꝝ meoꝝ seruus. Supbia em̄ dñi tua ē: et hec est ancilla mea. ego em̄ eā suppeditaui. Carnalē concupiscētia et gula et auaricia sūt dñe tue et ancille mee. id tu es meoꝝ seruus. Aug. P̄cō: seruus est et nō vnus dñi tm̄: sed q̄d grauius ē tot dñoꝝ q̄t vicioꝝ.

Etiā art. Aud. zc. Fugite hanc peccati seruitutē: als nō ascendit hie ierosolyma. Nā sicut hie extra de seruis non ordinandis et eoꝝ manumissioib. ne seruoꝝ. Serui ordinari nō debēt sine licētia dñi rū suoꝝ. Serui p̄ peccati non p̄nt admitti ad ordines angeloꝝ. et miserim̄ hōi peccati seruitutē incurrit. Nā etiā de seruitute carnali dr. l. ff. de re. iu. l. Seruitute. Seruitus mortis eq̄gat. Et ex opposito de libertate dr. ff. de p̄o. obli. l. liber. Hō extimatōez nō habet. Audite Siquis esset in dura seruitute crudelissimi tyrāni: vlt̄ forte catena: tus ad remigādū in nauī pyratarū et posset de facili libari: nōne ad hoc laboraret: certe sic. Expone et applica notādo illd̄ q̄d hie dicit. h. Fugite de medio babilonis.

Serua sexta p̄me hebdomade Sermo.

Ecce ascendi

Emus zc. Aia q̄ peccauerit ipsa moriet̄. Ezech. xvij. Ibi pater equitas dñie retributiōis: cuius cōsideratiō nos inducere debet ad opa faciēda p̄ que possum̄ ascendere zc. Et h̄mōi eq̄tas etiā ostendit p̄ totā eplam. Ibi p̄mo ponit veritatis p̄clusiō. Aia q̄ peccauerit zc. vsq̄ sup̄ eum. Secūdo p̄clusiōis declaratiō: cui dr. Si impius egerit p̄niam zc. est auertit se iust̄ zc. vsq̄ ibi p̄pe finem: vlt̄ ra viuet et nō moriet̄. Tertio declaratiōis cōfirmatiō: cui dr. ait dñs ops. **E**cce zc. **P**rimus articulus. An p̄tingat cadere a vera p̄niam. Nō. Aug. et Amb. distimūt p̄niam dī. P̄niam est p̄perata plāgere: et plāgēda nō cōmittere. Cōtra. Joā. v. dñs dicit palytico. Glade et noli ample peccare. Ite exēplo dauid q̄ de pctō adul-

terij et homicidij penitēs peccant in nūe ratione ppli. **R**ūdet Bona in. iij. di. ix. Veritas p̄nie attendit dupl̄. Vno modo veritas essentialis: q̄ vix habet vep̄s hitat̄ opus: vel nata est h̄e vix detestari pctm̄ cōmissum: et p̄pore nō cōmittere p̄ futuro. Et ab illa p̄tingit cadere. Alia est p̄ntas accidentalis q̄ vere p̄ducit in finez. et hec veritas dr̄ p̄nt̄ statū siue cōtinuatiōis. et ab hac nō p̄tingit cadere. Sed hanc nō est hoim̄ dicere h̄e nisi in fine. Cū aut̄ dr̄ Aug. P̄nia zc. debet intelligi nō cōmittere nūc nec actu nec p̄posito. Hec Bonaue. **P**ro fundamento. Est magna sit virtus p̄niam agere: nō minor t̄m̄ in penitētia p̄seuerare. Vñ Quidi de arte. Non minor est virt̄ q̄rere q̄s parta tueri. Vñ net em̄ libez arbitriū ad malum flexibile. Vñ Sene. ad Lu. Valentiōr oī fortuna animi ē: et ipse res suas in vtrāq̄ p̄tē dūbit: h̄tēq̄ ac misere vite sibi p̄i causa ē. Cū q̄rit An p̄tingat zc. Dicit̄. vt s. Ex q̄ p̄clude q̄ penitētib. magna est cautela et diligentia a p̄hibēda vt p̄ futuro caueant. Non em̄ scribit̄: q̄ incepit. sed: q̄ p̄seuerauerit vsq̄ in finē h̄e salū erit. Bart. x. Hoc etiā docuit ch̄s in cruce. Vñ Ber. Nos q̄cūq̄ seq̄mur caput nostr̄: nō celsē: tolle cruce n̄ram: p̄seuerantes in ea sic ch̄s p̄seuerant: donec dicat sp̄s: vt requiescamus a laborib. n̄ris. Reminē audiamus fr̄es: nō carne aut sanguinē: nō sp̄m̄ quēlibet descēsum de cruce admonētē. **F**igura. Leuit. iij. z. vij. p̄cipit vt nūc̄ offerret hostia sine cauda. Per caudā intellige finē siue p̄seueratiā finālē. Ite in euangelio hodierno Joā. v. dr̄ dñs paly. Tolle grabatū tuū et ambula. Sp̄ual̄ pctōi dr̄. Tu qui p̄cedēti tpe tollebas grabatū tuū. i. in clinatiōe vicioꝝa: nūc tolle illā: supans illam et vincēs: et ambula sp̄ p̄seuerādo i bonis opib. q. d. lz̄ difficultatē habeas p̄pter on̄ grabati. i. p̄raue iclinatiōis: tū sp̄ p̄neura. Qui em̄ nauigat mare: p̄p̄ ventū p̄nū nō dimittūt nauigare i mari. Incassuz bonū agit si aū vite terminū deserat.

Tertius articulus. In euangelio q̄d scribit̄ Joā. v. tria sunt p̄siderāda. **P**rimū est pctōis p̄uicioza dispositio. **S**ecūm̄ est p̄nt̄ p̄uicioza repatio. **T**ertiuū est saluatoris gratioza affectio.